

Н.О. Лисак, канд. пед. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

АСИНХРОННЕ НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Мета вищої освіти сьогодні – це підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство у навчанні, вихованні, науково-методичній роботі. В цьому контексті актуалізується проблема, пов'язана з тим, як розвивати у студентів здібності та здатність ефективної життєдіяльності та професійного становлення, ефективної комунікації в суспільстві.

Сьогодні найбільш відомими стають освітні концепції, пов'язані з інформаційними технологіями. Видання *Educational Technology and Mobile Learning* подає чотирнадцять стратегій, які є актуальними сьогодні й будуть пріоритетними в найближчі роки. Належне місце серед них посідає асинхронне навчання.

Класична академічна освіта передбачає синхронний формат (лекцію) як основний, а асинхронний як додатковий. Але в тих умовах, які склалися у зв'язку із пандемією коронавірусу, викладачі прогресивних країн світу, в тому числі і нашого університету, в якості основного формату в період карантину використовували асинхронні методи навчання.

Асинхронне навчання відноситься до дистанційної форми навчання, коли відсутній безпосередній контакт між викладачем і студентом. Через неможливість особистої присутності контакт між студентом та викладачем здійснюється із затримкою в часі.

Асинхронні методи передбачають самостійну роботу студентів з онлайн матеріалами під керівництвом викладача, який заздалегідь підготував необхідні навчально-методичні матеріали (робочу програму дисципліни, презентації лекцій, методичні вказівки до практичних занять, тестові завдання), розмістив на веб-сайті, продумав схему навчання, а студент засвоює інформацію вже у вільному графіку онлайн без інтерактивної взаємодії. Виконані завдання студент відправляє викладачеві, який може перевірити їх через деякий час, тобто процес навчання проходить у відсроченому форматі. Викладач надає поради, спрямовує.

Однією з моделей асинхронного навчання є пірінгове навчання (інші назви: горизонтальне навчання, само-взаємне навчання, англ. «peer learning», P2P learning). Цей підхід поєднує в собі самонавчання з

асинхронною взаємодією між студентами і викладачами. Група осіб, залучених до асинхронного навчання за допомогою інтернету, має назву «асинхронна мережа навчання».

Ресурси онлайн-навчання, що використовуються для підтримки асинхронного навчання, включають електронну пошту, електронні списки, розсилки, системи потокового конференц-зв'язку, онлайн-форуми, подкасти (PodFM), скрінкасти (Skillopedia), вікі та блоги. Такі системи управління навчанням розроблені для підтримки мережевої взаємодії, як CampusCruiser LMS, Desire2Learn, Blackboard, WebCT, Moodle, Sakai, дають змогу користувачам організовувати обговорення, публікувати повідомлення і відповідати на них, а також завантажувати мультимедійні матеріали і отримувати доступ до них.

Асинхронні форми навчання іноді доповнюються синхронними компонентами, такими як голосовий чат, телефонна розмова, вебінар, відеоконференція, зустріч в віртуальному просторі. Наприклад, тривимірний віртуальний світ із елементами соціальної мережі Second Life дає змогу проводити групові студентські дискусії.

Використання різних ресурсів, поєднання різноманітних елементів дозволяють студентів отримати більш повні та глибокі знання, сформувати власні зорові та слухові образи, які будуть сприяти кращому засвоєнню матеріалу.

Розробка і налаштування системи асинхронного навчання у ХДУХТ відбувались поетапно. Установа забезпечила мережеву інфраструктуру, включаючи сервери, аудіо- та відеообладнання, програмне забезпечення та технічну підтримку, яка була необхідна для розробки та підтримки асинхронного середовища навчання. Всі викладачі ХДУХТ пройшли навчання в Центрі підвищення кваліфікації за програмою «Інформаційно-комунікаційні методи менеджменту в освіті». Під час навчання викладачі опрацювали такі модулі: управлінські компетенції викладача вищої школи в умовах євроінтеграції закладів вищої освіти України; інформаційні системи і технології менеджменту електронної освіти; формування предметно-орієнтованого інформаційного забезпечення електронного навчання. Ми впевнені, що задача виховати та навчити майбутнього фахівця, який би володів знаннями в кожній галузі, який був би спроможним взаємодіяти у сучасному інформаційному суспільстві, може бути вирішена тільки педагогом, який здатен використовувати сучасні технології.

Установлення духу спільності під час асинхронного навчання має дуже важливе значення і вимагає багато часу від викладача, який витрачає час на перевірку, оцінку, підкріплення і заохочення тієї взаємодії і навчання, що відбувається.

Дослідження Старр Роксання Хілц і Стефана Храстинські доводять, що асинхронне навчання дає поштовх для розвитку професійно-особистісних якостей в людині, що однозначно стане в нагоді в майбутньому. Дослідники стверджують, що асинхронність допомагає підвищувати рівень мотивації людини, що, в свою чергу, сприяє більш глибокому і швидкому запам'ятовуванню інформації. Працюючи над завданнями онлайн, студенти мають більшу кількість часу на переробку знань, обмірковування рішень. У них розвиваються когнітивні навички, комунікаційні здібності, активізується пізнавальна та мисленнева діяльність.

Таким чином, аналіз впровадження різних типів взаємодії при асинхронному навчанні доводить позитивний вплив використання комп'ютерних технологій в умовах сучасної вищої школи.